

Bedring av studenters ferdigheter – bør det være fagbibliotekenes oppgave?

Refleksjoner etter seminaret "Kvalifikasjoner for studenter – vår hodepine?", 18. November 2008.

Ved Kristin Røijen, NFF, og Læringscenter P48.

Folk fra mange fagbibliotek var kommet til Høgskolen i Oslo for å få en bedre oversikt over hvilke utfordringer bibliotekene møter i forhold til utdanningenes mål. Rapporten "Forslag til nasjonalt rammeverk for kvalifikasjoner i høgre utdanning" var bakgrunnsdokument for seminaret.

Bakteppe

Som et bakteppe for presentasjonen ville Norsk fagbibliotekforening sette søkelyset på de mulighetene fagbiblioteksektoren har til å få fram sin politikk i dag. Universitets- og høgskolerådets bibliotekutvalg, UHR-B, har virket i en lang periode, og mange trengte mer kunnskap om hva utvalget bidrar med. Kari Fagerjord, lederen, viste hvor mange saker UHR-B er involvert i. Dette utvalget samler lederne fra mange store fagbibliotek, og dermed er det en arena for drøfting som har samlet mye makt.

Spørsmålet er om denne makten er en reell endringskraft, eller om utvalget bare brukes til å gi råd inn mot UHR, som i seg selv er et rådgivende organ. Kari forklarte hvordan rådet arbeider. Satsingen på å forbedre databasesystemet til FRIDA, og konverteringen av ForskDok-data over til FRIDA, vil UHR-B blant annet følge med på. UHR-B har absolutt tyngde nok til å sette dette på dagsordenen.

Kvalifikasjonsrammeverket

UHR-B arbeider for iverksetting av flere store prosjekter, og de leverer høringsuttalelser på mange offentlige saker. En av dem var i forhold til rapporten om kvalifikasjonsrammeverket, som vi fikk i april 2007.

Hanne Krogh fra Kunnskapsdepartementet forklarte hvordan de europeiske landene arbeider for å realisere ideene fra Bolgnaprosessen. Det første som kom, var Kvalitetsreformen, som blant annet har styrket veiledningen av studentene. Nå drøftes kvalifikasjonsrammeverket i hele Europa, og Norge er blant dem som har kommet lengst. Rammeverket skal gi en forklaring til samfunnet rundt, og til andre land, om hva de enkelte gradene i Norge inneholder. Hanne fortalte at det var kommet inn 62 hørings svar til rapporten. Kunnskapsdepartementet arbeider nå med å tilpasse rammeverket, slik at det favner alle utdanningene rammeverket skal omfatte. Det vanskeligste viser seg å være kunstfagene, som også har hatt problemer med å komme med i tellekantsystemet.

Tidligere var kvalifikasjoner bare taus kunnskap knyttet til den enkelte graden, og det var enklest for praksisrettede bachelorgrader å forklare sin berettigelse i samfunnet. Fortsatt lever faktisk mange eldre grader videre- alt fra Høgskolekandidat på 2 år, til lege- og tannlegestudier på 5-6 år. Departementet skal arbeide med å fastsette kravene på disse gradene.

Er rammeverket tilstrekkelig?

Kvalifikasjonsrammeverket må også henge sammen med kunnskapskravene på videregående skole. Her er det mange som hevder at de nasjonale kvalifikasjonskravene for bachelor-nivå er satt alt for lavt.

Kritikken mot forslaget til nasjonale standarder kommer også fra annet hold. Bologna-prosessen har gitt oss et nytt karaktersett fra A-E. Hvert eneste fag skal ha en karakterskala, som ikke skal være en ren oversettelse av tallkarakterer fra tidligere. Allerede i denne gjennomgangen ser vi at kravene til det øverste nivået i karakterskalaen langt overstiger kravene i kvalifikasjonsrammeverket, og seminaret ga signaler til departementet om at vi oppfatter dette rammeverket som en terskelverdi.

Dette kan fagbibliotekene klart leve med – men hva betyr kravene for oss? – Hanne Krogh forklarte at alle undervisningsinstitusjoner var pliktige til å legge om sine fagplaner i en periode fra 2009 – 2013 – og at denne prosessen allerede er i gang. Det arbeides for fullt med å endre rammeverket slik at det passer til alle grader fra og med 2009.

Strategier framover

For fagbibliotekene betyr dette at vi bør sette inn krefter for å gi fagplanene et godt innhold, i samarbeid med de faglig tilsatte i hele sektoren. Når disse kvalifikasjonskravene kommer, bør vi sørge for at studentene får vite hvordan høyere utdanningskrav kan mestres, og det vil skje i ulike fag for hver eneste utdanning. Som regel er det knyttet til dokumentasjon og etterprøvnbarhet. Men det dreier seg også om å unngå plagiering, og å vite hvor du kan hente kilder som er kvalitetssikret. Ikke minst handler det om å definere sin egen arbeidsprosess, og alt avhenger av om studenten til slutt sitter igjen med et faglig og kvalitativt godt læringsutbytte.

HiO som eksempel

Anett Kolstad fra Høgskolen i Oslo forklarte hvordan HiO's læringsssenter møter utfordringene med å jobbe for integrering av undervisning i informasjonskompetanse på alle studieplaner. Hun framhevet at målet bør være at studentene skal beherske informasjonsgjenfinningsprosessen så godt at de enkelt kan skaffe seg tilgang til relevante databaser og annen informasjon når de går ut i yrkeslivet og skal holde seg oppdatert innen eget fag.

Undervisningen skal ha læringsmål for å finne ut om studenten har tilegnet seg de nødvendige ferdighetene. Det krever tett samarbeid med faglærerne og dermed integrering av undervisningen i ett eller flere fag i studieløpet. Ved Høgskolen i Oslo har Læringsssenteret arbeidet lenge for å integrere undervisning i kildebruk i fagplaner. Det er to hovedlinjer læringsssenteret arbeider etter, den ene er å holde timeplanfestede kurs, den andre er å veilede personer, en til en.

I året 2008 underviste Læringsssenteret i HiO 3184 personer, pluss at de veiledet over hundre- og tretti personer. De brukte henholdsvis 479 pluss ca. 100 timer til dette. Tallene kan endre seg noe ved finjustering. Nå er det satt som mål at informasjonskompetanse skal inn i alle studieløp innen 2011. En del av strategien er å få samarbeidet med koordinatorene for undervisningen i HiO, som også bør utvikle samarbeid med kontaktbibliotekarene fra Læringsssenteret, som hver av HiOs avdelinger nå har.